

O Dr. Xiral Volta a París

Informa da laboura na U. N.

Anque supoñamos aos nosos lectores ben enterados do sucedido na Asambrea das Nacións Unidas en col do problema da Hespaña, consideramos conveniente reproducir a seguinte información, publicado no derradeiro número de "La Nouvelle Espagne".

"Ao seu regreso a Franza, despois de haber levado ao fin en Nova York, nas esferas da Organización das Nacións Unidas, unha laboura chea de gallardía na defensa da causa das liberdades hespañolas, coidamos era do máis outo intrínseco perguntar ao xefe do goberno lexítimo, don Xosé Xiral, para obter del unha narración completa das incidencias desenroladas na Asambrea xeral da ONU, coa ocasión de suscitarse o eisamen do noso problema.

O Sr. Xiral accedeu xentilmente ao noso requerimento. — Mellor que unha "interviu" — nos dixo —, considero que será útil e conveniente referirnos ao xeito en que se produciron os debates, razonando e comentando despois, nos seus términos xustos, o texto definitivo da resolución adoptada na ONU sobor do problema hespañol. Limitémonos a narrar os feitos, deixando para outro día os razonamentos, as interpretacións e os comentarios.

Detalles das proposicións presentadas

Habíanse presentado na Comisión Política da ONU varios proxectos de resolución, entre os caes destacábase principalmente o da delegación de Bielo-Rusia, que propoñía a aplicación das sancións económicas e de outra cras que figuran consiñadas no artigo 41 da carta. Por outra parte, a delegación da América do Norte presentaba unha proposición que podía considerarse como a máis débil, posto que non implicaba a adopción de sancións contra do réxime franquista, senon que constituía un simple chamamento ao povo hespañol para que levase a cabo a formación dun goberno que lanzase a Franco do poder e que concedera toda cras de liberdades individuais e polítecias, como trámite previo para a celebración dunha consulta electoral. Antre unha e outra proposición, figuraban outras proposicións intermediarias; tales eran a polaca, que solicitaba a ruptura colectiva de relacións diplomáticas; a noruega, que no fondo parecíase moito á anterior, e a que suscribía un grupo de delegacións hispanoamericanas, que tamén chegaba á conclusión dunha ruptura colectiva. A delegación de Colombia formulaba outra análoga á norteamericana e facía a suxerencia de que as Repúblicas latinoamericanas deberan ofrecer ao goberno de Franco os seus bós oficios para

resolver o noso problema, dilatando até a próxima Asambrea xeral a discusión e a adopción das medidas propostas por Polonia.

A laboura do Subcomité Político

Como xa se sabe, o Comité de Asuntos Políticos desinou un Sub-Comité para que se ocupase do estudo de todas as proposicións. Este Sub-Comité foi formado pol-as delegacións das catro grandes potencias e por aquelas outras que habían suscrito as diferentes proposicións de nantes mencionadas. As discusións no Sub-Comité deron lugar a que se retirasen algunhas das proposicións presentadas, quedando subsistentes soamente tres, con algunhas modificacións: a norteamericana, que sirveu de base de discusión, a do grupo de países hispanoamericanos, e a belga, que quedaba en reserva e que foi a que prevaleceu.

Nestas proposicións había unha parte común a todas elas, que era o preámbulo da que se aprobou, preámbulo que é unha condenación definitiva, razonada e chea de dureza contra do réxime de Franco. As afirmacións que nel se conteñen son irrefutables e de notar que os párrafos deste preámbulo son esaitamente os mesmos consiñados na carta que dirixín no nome do goberno a todas as delegacións acreditadas na ONU nos primeiros días da reunión, afirmacións que están á súa vez tomadas do "rapport" redactado no mes de xunio polo Sub-Comité do Consello de Seguridade.

Ese preámbulo, que xa figuraba na proposición norteamericana, foi aprobado por unanimidade, tanto no Sub-Comité como na Comisión de Asuntos Políticos, e non hai que decir que igual aconteceu na Asambrea.

Pero a esta condenación e censura tan enérxica do réxime franquista seguía na proposición norteamericana, máis que unha recomendación eficaz, un chamamento ao povo hespañol, e nada máis. Estonces proseguiron as discusións acerca do que había de ser a parte dispositiva da resolución, e non habéndose producido coincidencia de opinión para a confección dos párrafos de carácter resolutivo, o Sub-Comité enviou o seu "rapport" á Comisión na cual tivo un longo debate no que interviñeron numerosas delegacións, pronuciándose discursos interesantes, eispresivos na súa maor parte do intrínseco e entusiasmo que desperta a defensa da causa da República Hespañola. Merecen destacarse as intervencións dos delegados de Venezuela, señor Zuloaga; de Guatemala, señor García Granados, e de Franza, Mr. León Jouhaux, quen pronunciou tres magníficos discursos.

As proposicións en puna

Non habéndose chegado tampouco a un acordo na Comisión Política, puxéronse a votación as recomendacións da proposición norteamericana e as dos delegados dos países de Hispano América, posto que xa as outras, en maor ou menor medida, ha-

bíanse sumado a estas dúas. A votación comenzo pola proposición de Colombia, que foi rechazada por 26 votos en contra de 5 favorables e 18 abstencións. Da proposición norteamericana aprobouse case unánimemente o primeiro párrafo, que fai referencia á discusión do goberno de Franco de todo organismo pertencente á ONU, ou relacionado con ela. O resto da proposición norteamericana foi rechazado por un empate de 22 votos contra 22 e 6 abstencións e, asimismo, foi rechazada a proposición de ruptura de relacións diplomáticas por empate de 20 contra 20 e 10 abstencións.

Cómo surxeu a proposición belga e cómo se chegou á resolución final

Surxeu, estonces, a proposición belga, que despois de discutida amplamente, e combatida sobor de todo pol-as delegacións anglo-saxonas, foi aprobada por 23 votos contra 4 e 20 abstencións.

Os acordos na Comisión de Asuntos Políticos adóptanse por maoría absoluta de votantes, non sendo necesarios os dous terzos que se precisan para tomar acordos na Asambrea xeral. Houbéramos podido conseguir algún outro voto favorable á ruptura de relacións diplomáticas, co que tal proposición hubiera sido aprobada na Comisión de Asuntos Políticos; pero como non os era posíbel obter os dous terzos na Asambrea xeral, preferimos que fora rechazada por empate con obxecto de conseguir que a proposición da delegación belga sumara na Asambrea os dous terzos requeridos, como así foi, posto que esa proposición — tamén longamente dis-

cutida — foi definitivamente aprobada por 34 votos contra 6 e 13 abstencións e unha delegación ausente. Os seis votos en contra foron os das seguintes delegacións hispanoamericanas: Arxentina, Costa Rica, O Salvador, Santo Domingo, Perú e Ecuador; ausente o Irán e as delegacións que se abstiveron: Afganistán, Canadá, Cuba, Colombia, Exipto, Grecia, Honduras, Líbano, Holanda, Arabia Saudita, Siria, Turquía e Sud Africa.

Debe engadirse que Franza había presentado, por suxestión nosa, unha proposición que estimábamos moi interesante e que tendía a facer cesar, en cada unha das Nacións Unidas, toda importación de produtos alimenticios de procedencia hespañola. O texto de esta proposición é coñecido e foi publicado íntegramente en "La Nouvelle Espagne". Non obtivo na Comisión de Asuntos Políticos máis que 10 votos en favor, 32 en

contra e 4 abstencións. O resultado adverso debeuse moi especialmente á violenta oposición anglo-saxona.

A resolución adoptada significa un paso adiante

Sin perxucio do comentario minucioso e das consideracións que sobor dos resultados dos debates desenrolados na ONU referentes á cuestión hespañola prometeunos o señor Xiral, e que publicaremos no noso próximo número, o xefe do goberno fíxonos presente a relativa satisfacción con que recibiu a aprobación da proposta de resolución belga, que supón un considerable paso adiante na situación das Nacións Unidas contra do réxime de Franco.

En ningunha reunión internacional habíase chegado a eispresar a condenación unánime do franquismo como nesta Asambrea, nin tampouco habíase feito en termos tan severos, tan enérxicos, tan esprícitos e tan razonados — terminou dicindo o señor Xiral'.

As condenas a morte de Isasa e Llerandi

Os milleiros de execucións e aforcamentos que leva a cabo Franco e a Falanxe é a resposta crua aos "apaciguadores" anglo-norteamericanos e seus satélites. Parecera froito dun acordo tácito entre as actitudes deses dous Estados e Franco.

Non queremos prexulgar, pero, ¿cómo se pode invitar aos

demócratas hespañóis a loita contra Franco e despois permanecer impasíbeis diante o seu desgorxamento?

Para o home que aínda non perdeu o siso, a responsabilidade de cantos aforcamentos de demócratas hespañóis se fagan no adianto corresponde por partes iguais ao goberno de Franco e aos Estados que asinaron o chamamento aos homes de sentimentos libres na Hespaña para a loita contra o réxime.

Xa non son posíbeis máis capitáns Araña. Debemos decil-as cousas como son e chamarle polo seu nome.

Isasa e Llerandi e centos máis serán o pesadelo dos capitáns Araña que gostan de pescar troitas coas mangas enxoiatas.

O Porco Está Intranquilo

por VERDUGUILLO

Na Corte da Hespaña, digo, no cortello que ten nos Madriles o porco do demo, non fai moitos días houbo gran xaleo. Cerre de negocios, algaradas, berros; discursos tronantes contra os eistranxeiros, que marcar pretendían a Hespaña o vieiro. A qué viña ao caso

Países que votaron a favor da resolución contra o réxime de Franco

Australia, Bélxica, Bolivia, Brasil, Bulgaria, Chile, China, Checoslovaquia, Dinamarca, Etiopía, Francia, Guatemala, Haití, Islandia, Irán, Liberia, Luxemburgo, México, Nova Zelandia, Nicaragua, Paraguai, Filipinas, Polonia, Suecia, Ucraína, Reino Unido, Estados Unidos, Uruguay, Rusia, Venezuela e Yugoeslavia.

Inglaterra votou a favor do retiro dos embaixadores, pero en contra de que o Consello de Seguridade poida tomar medidas en ningún intre.

todo ese menco? ¿A invasión sen dúbida pol-os Pirineos? Tonterías!, Leria. pra espantal-o medo. Os cons falanxistas, ao tomar en serio, das Nacións Unidas, o fallo que deron, colmaron as rúas de ladridos feros. Os probes, a morte xa próxima, vendo, quizaibes ao mundo amostar quixeron que eles son Hespaña, i Hespaña n-é eso. Calade, calade; xa nos coñecemos e pol-o de agora non teñades medo. O Truman i o Atlee son homes de peso e non farán nada que sexa incorreito. O mal dese lado non virá, de certo; mais ha de chegare pra vos nalgún tempo. Y entón, meus amigos, non valirán berros; total-as contiñas as axustaremos. Namentras, ladrade i ouveade arreo, que, de nada, nunca nos esquenceremos.

Camisería de
medura fina

PREZOS BÓS

BRIGO

Sáenz Peña 14 - Bós Aires

Bar
"QUITA PENAS"

— de —
VAZQUEZ y VAZQUEZ

Reservado para familias
Servicio esmerado y
económico

Gral. URQUIZA 602
Frente al Hosp. Ramos Mejía

Fábrica de Sobres

Fotográficos y Radiográficos para el Comercio y la Industria

Pedro F. Darrigol

M. DE OCA 202 - 3° F.
U. T. 23 - 9081

A Soberanía, Hespaña, Xibraltar Dolars e Libras

Namentras non se establezan regras xustas, perfectamente definidas encol do que é a Soberanía do povo e a do Estado e até onde chega a dos Estados entresí, tudo cánto se fale non pasa de barullo.

Di-se que un povo é soberán e que dentro do seu territorio pode facer a súa vontade. De acordo coa verdadeira aceición da palabra así debe ser. Mais resulta que unha determinada acción dun Estado pode trabar o normal desenvolvemento de outro, xurdindo, entón, a necesidade de limitar as soberanías entre Estados. Seguindo iste orde de eliminación chegaremos a conclusión que a Soberanía entre Estados e tamén entre éstes e os seus respetivos povos é a resultante dun valor entendido por meio de pactos, leises, etc.

Ao home de senso común non lle é mister perdel-o siso no sarriño de ficcións leguleiras que serven de tapadeira a intereses nocivos. Ele sabe que a Soberanía do Estado é tal cando o individuo e a comunidade a que pertence son soberáns. Un Estado debe ser a suma de vontades dos individuos e povos que representa. Por exemplo: si Hespaña fora un Estado orgaizado de acordo a natureza dos povos que o compoñen, a soberanía estatal pasaría na seguinte suma de vontades soberáns: Soberanía do individuo máis soberanía dos povos diferenciados.

Un Estado que abrañe a povos heteroxéneos, como é o hespañol, ten que ter descriminada a vontade individual de acordo ao ritmo de vida da comunidade. Non é verdadeira, na maioría dos casos, a vontade indiscriminada de povos heteroxéneos. Mais o que non ten xustificación algunha é falar ou defender a soberanía dun Estado cando éste non é a expresión da vontade libre dos individuos e povos que o compoñen. Daí que a intervención ou a non intervención sexan dous fillos xemeos da ficción da soberanía indiscriminada.

Nós somos fideis partidarios da non intervención nos asuntos internos dos Estados, sempre que éstos sexan a expresión da libre vontade dos seus povos e individuos. Pero non enxerguemos cómo se pode defender a soberanía dun Estado que non ten o consenso do seu povo. Deste xeito a soberanía non ten máis valor que o fonético. E velaí o caso dos Estados que defenden a soberanía como si fora a verba máxica que ofrece a impunidade a un feixe de audaces para escravizar aos povos e abafar ás concencias que non se dobreguen ás súas ambicións.

Calquer home do povo entende e percebe istas razóns sinxelas.

XIBRALTAR, LIBRAS - DOLARS. — Velaí a Non Intervención de beizos a fora, feita intervención sen o máis pequeno respo para os povos hespañóis,

Xibraltar foi e segue sendo a causa principal de todos os xeitos de intervención allea no desenvolvemento dos povos hespañóis. Pouco se fala de Xibraltar. Parés que todos tiveran vontade de es-

por

GONZALO DE BALCAIDE

quecer a súa existencia. Mais a verdade é que Xibraltar é o Cancro que nos aperta a gorxa, que nos quitoa a fala e o libre albedrío. O demais é lería. Xibraltar e a Non Intervención en Hespaña non poden coexistir.

Mais por si non fora dabondo o cancro de Xibraltar na gorxa da Península para abafar a soberanía dos povos hespañóis, aínda interceitaron as vías dixestivas deste con libras esterlinas e dólares. Vexamos agora o que dí o periodista norteamericano, Allan Hermann* con datos recollidos nos arquivos da Embaixada Norteamericana en Madrid:

“Hay invertido capital británico en los ferrocarriles de Carolina y prolongaciones (3.000.000 de pesetas), en la Insular Colonial de Electricidad y Riesgos (12.500.000); en Minas del Centenillo (5.500.000 pesetas); en Minas Rodalquilar (cuarzo) con pesetas 5.500.000 y en los sulfatos de Logrosán, donde los intereses británicos están representados por el trust británico Vickers, el que también tiene grandes inversiones en la Sociedad Española de Construcción Naval. El capital británico controla completamente la Sevilla Waterworks Co. Ltd., (12.000.000 de pesetas); la Compañía General Canaria de Combustible (pesetas 1.500.000); la Tharsis Sulphur

Mines Ltd. 60.000.000 de pesetas); Manufactura de Corcho Armstrong S. A. (25.000.000 de pesetas) y la enormemente rica compañía minera de Río Tinto (150.000.000 de pesetas). Esta es una compañía extractora de cobre de la cual Anthony Eden es director.

El capital británico posee también las minas de mineros de hierro de Vizcaya donde controla la Iron Ore Co. y la Luchana Mining Co.

Alrededor de las minas de cobre del norte de España, los británicos tienen grandes propiedades que no pueden estimarse —ferrocarriles, edificios, residencias para personal británico y cientos de miles de acres de tierras.

ORO YANQUI

El capital norteamericano, tiene en España una tremenda influencia por medio de la International Telephones and Telegraph Corp. (su capital excede los 1.000 millones de pesetas). El capital norteamericano también controla la Standard Electric Co. (30.000.000 de pesetas). La Socony-Vacuum Co. ha establecido en España una nueva compañía llamada Vepsa, de la cual controla el 50 o/o y los fascistas españoles el resto. La Firestone Hispania S. A. tiene un capital de 15 millones de pesetas y recientemente se ha invertido capital norteamericano en las comunicaciones españolas, industria naviera, aeropuertos y petróleo.

De qué Soberanía e de qué Non Intervención nos falan os Anglo-Norteamericanos?

Concurso Literario da Federación de Sociedades Galegas

O FALLO DO XURADO — IMPORTANZA DOS TRABALLOS PREMIADOS

O concurso literario orgaizado pol-a Federación de Sociedades Galegas, coma un dos números do programa co cal festexou o seu 25º aniversario, ten de ser fixado na historia da cultura galega. Facemos ista afirmazón, non sómentes en base o valimento eisecucional dos traballos premiados, senón tamén a circunstancia da outa categorización que lle asinan ao idioma galego, os tres traballos de tradución de modernos poetas ingleses e franceses, que o xurado atopou merecentes de ser recompensados, non embarzantes que, pra ise tema, estaba anunciado un soio premio.

O xurado istivo composto pol-os señores doutor Ramón Rey Baltar, Avelino Díaz, Alfredo Baltar, Rodolfo Prada e Francisco Regueira. O prazo pra receución dos traballos finou o 12 d’Outono, e dende entón hasta o 14 do corrente adicouse o xurado a estudar os moitos traballos recibidos. No dito 14 do corrente, celebrou o xurado a súa derradeira xuntanza na que ditou o fallo que consistiu: en declarar desertos os temas “Novela” e “Comedia Teatral”, pois ningún dos traballos chegados ao Concurso axuntaba méritos

suficientes pra ser premiados; en otorgar, no tema “Ensayos”, o premio de \$ 500.— o traballo tidoado “Cos ollos do meu espritu”, do que resultou autor don Francisco Fernández del Riego, residente na Galiza; en asinar, no tema “Tradución ao galego de dez poemas de modernos poetas franceses ou ingleses”, o premio de \$ 500.— o traballo que resultou ser do poeta don Florencio Manuel Delgado Gurrirán, eisilado en México, i establecer dous accesitos de \$ 250.— cada un, pras tradución de poetas ingleses feitas por don Plácido R. Castro, residente na Galiza, e pras traducións de poemas franceses e ingleses feitas por don Lois Tobío Fernández, eisilado en Montevideo.

Os catro autores premiados son outos valores inteleituales pertencentes a xenerazón de xóvenes patriotas galeguistas afervoados cultores da sagra lingoa galega que brillaba na nosa Terra no intre mouro que ficou amagastrada pol-o crudel falanxismo.

O outo valor que, pra o noso idioma, contituen os tres traballos de traducións, pódese establecer pol-o feito de que, a maioría dos poemas ingleses e franceses que os integran,

CANDO se trata de suprimir o foco feixista da Hespaña, imprantado abertamente pol-os difuntos Hitler e Mussolini (que malos demos os leven), xentes chamadas demócratas protestan airadamente porque tal feito siñifica — din elas — entrometerse na política interna dunha nación.

Este argumente sería valedeiro si o réxime que se pretende cambear fose resultado dunhas eleccións libres; pero, ¿onde están os votos que elevaron ao Caudillísimo até o cárrago de dictador?...

Por eso as Cortes hispanas, para facer invulnerable ao seu amo, dixeron que había sido nomeado pol-a gracia de Deus. ¿Quién se mete agora con él?

A propósito de intervencións. Un funcionario do Forcing Office mostrou moi enoxado pol-a resolución das Nacións Unidas respecto ao falanxismo. “Agora —dixo él— xa non podmos seguir traballando —intrigando, diríamos nós— para sacar a Franco. O Sr. Mallet, ao abandonar Madrid, non poderá xa desenrolar o pran que había cuidadosamente preparado e que tiña moitas probabilidades de éxito”.

En que quedamos. ¿Inglaterra interven ou non nos asuntos que, según ela, sólo competen aos hespañóis?

ESTE barullo da intervención e da non intervención vaixe parecendo ao conto da boa pipa e ameaza convertirse nun problema sin solución. Salvo que se presente un novo Alexandre e corte o “nudo gordiano” cun golpe de espada.

NAMENTRAS polo mundo enteiro se discute a lexitimidade ou a ilexitimidade do réxime hispano, os que teñen a ventura de vivir dentro dese bendito e imperial réxime gozan das delicias de Xauxa.

Vede se non unha das racións mensuales que se disfroutan no noso ditoso país: Arroz, 16 kilos; azúcare, 10 kilos; bacalao, 10 kilos; garbanzos, 4 kilos; lentellas, 4 kilos; favas, 4 kilos; café, 2 kilos; sopa de fideos, 4 kilos; chocolate, 16 libras; aceite, 8 litros; leite condensada, 16 botes; xabón sevillano, 4 barras.

Todo isto, que importa oficialmente 626 pesetas, non é para alimentar a un reximento; é a ración mensual que lle corresponde a un capitán de artillería, ademais de recibir seu tasa carbón, patacas, carne e pescado, e ademais de recibir a ración ordinaria, común a todos os habitantes de terra tan pródiga.

¡Viva Hespaña! — eisramarán con ardor patriótico os militares e amigos do caudillo. — ¡Viva Hespaña!... E o “eistraperlo”.

DON Indalecio Prieto pide que se disolva o goberno de Xiral para que poida constituirse unha xunta, que facilite a substitución de Franco por un goberno que presida un prebiscito. ¿República ou Monarquía?

Conócese que Don Inda non ten intrés en voltar a Hespaña. Atópase moi orondo envolto en kimono xaponés e calzado con babuchas bordadas en ouro, recibindo como un pachá aos escravos que teñen o honor de ser ademitidos á súa presenza. ¡Maldito diñeiro!

GRAN Bretaña e Norteamérica instigan aos hespañóis para que derruben o réxime que os tiraniza e se den outro de esencia democrática. ¿Qué lindo! ¿E de qué xeito se poderá alcanzar esa breva? Que o tío Sam e John Bull nos den a receta e non tardaremos nen cinco minutos en poñela en práctica.

Tememos que a tal receta sexa parecida a aquela que pretende abrir las ostras con razonamientos.

POR fin, os falanxistas conseguiron apoderarse dos mortaes desposos do gran compositor Manuel de Falla. Con todo sxielo, como o ladrón, embarcáronos para Hespaña, en contra da vontade da irmán e do mesmo Falla.

Xa que non poideron ter a súa alma, levaron o seu corpo, que non protestará do sacrilexio. Ao falanxismo o úneco que lle interesa son os corpos... que non falan.

ainda non foron traducidos o castelán. Pol-o conseguinte daráselle a honrosa e relevante circunstancia de que os inteleituales de fala castelán que non seipan o francés ou inglés, coñocerán os taes poemas o través do idioma galego. E será moi xeral, no mundo intelectual hispano-americano, a solpresa de ollar que a lingua ga-

lega istá prenamente axeitada pra recoller, con grandeira categoría, as máis outas expresión literarias do eistranxeiro. Vaian as nosas máis afervoadas felicitacións a Federación de Sociedades Galegas de Bós Aires pol-a súa patriótica iniciativa; e os catro autores premiados pol-a outa laboura que rendiron a patria galega.

DO LIBRO "SEMPRE EN GALIZA"

Refugámonos, en principio, calquera sistema violento de goberno, e xa se vé que por fidelidade á democracia estamos hoxe desterrados de Hespaña; pero non temos saudades d-unha República que, a barullo, regalaba liberdades aos homes intolerantes e fronte aos povos mantiñase usurpadora e absorbente; e de cir, unitaria e centralista. Non abonda que a dictadura nos separe de Hespaña para que choemos pola cidadanía perdida, pois a restauración das liberdades cidadáns, asentadas no réxime unitario e centralista, devolveríannos ao perigo de novos desbaraxustes seguidos de dictadura e, polo tanto, de novos destellos. Diremos lealmente que a nosa condición de "separados" está próxima a trocarse en enerxía "separatista", porque nin os demócratas hespañoes queren comprendernos.

Todos asistimos ao rexurdimiento de moitas nacionalidades europeas, aguiloadas por novas doutrinas políticas, e semellante feito non foi desprezado polos demócratas de ningún país multiforme. Somentes os hespañoes e os franceses seguiron a teima uniformista do século XIX, apuntalando a finxida e aparente unidade nacional en que creían os seus abós. Polo que toca ao liberalismo hespañol diremos que soio estima as teorías que caen en desuso; así, aceptou o provincialismo nos tempos rexionalistas e o rexionalismo cando xurdeu unha nova concepción das nacionalidades. Calquera vivo afán descentralizador, é severamente condenado por "separatista", pois n-este cariz da política somentes se aceptan os afáns que morren. Sirvanos como exemplo de retraso, á deriva, a Constitución autonomista do 31. Non hai dúbida de que nos imos achegando á forma máis avanzada de secesión, por culpa dos demócratas e liberaes de Hespaña; pero eu dígolles que no fondo das varias demandas que presentamos latexou sempre un mesmo anxeio. Non é certo que o provincialismo fose menos existente que o rexionalismo, nin que este sexa menos perigoso que o nacionalismo. Antolín Fardalo —que era provincialista— propuso a independencia de Galiza na sonada asamblea liberal de Lugo, en 1843, atrevimento que non tivo ningún rexionalista. Estamos indubidablemente na derradeira e insuperable fórmula de concordia, e sería gran loucura que os republicáns non a estimasen, porque xa non-os que-

daría máis recurso que o da separación.

Recoñecemos a existencia real de Hespaña (unha realidade que comprende a Portugal, porque abrangue a Península enteira) e entendemos que esta unidade debe plasmarse politicamente en forma de Estado plurinacional, o máis forte posible, a fin de que logremos o asentamento permanente e definitivo da paz e da convivencia. Queremos que Hespaña sexa forte para crear un outro interés común, armonizando n-unha coordinación superior as varias nacionalidades que a compoñen e defendendo a soberanía de cada unha delas; é de cir, a integridade funcional dos órgaos que lle han de dar vida. Comprenderedes que estamos falando d-unha República federal, baseada no concepto novísimo das nacionalidades e á outra banda do federalismo americán que tanto ademeriban os repúblicos do 73.

No derradeiro perigo de secesión que correu Norte-América, os sudistas decían que a Unión estaba integrada por Estados soberáns e que, polo tanto, podían separarse cando quixeran, porque a Constitución non o impedía; en troques, os nordistas declaraban que a Unión era a nai dos Estados Unidos e "que todos xuntos formaban unha soa Nación". A banda do Norte estaba no certo, porque o pacto dos Estados fixérase para plasmarse politicamente o que xa era unha realidade nacional ou estaba en vías de selo. Por eso Lincoln, ao posesionarse da Presidencia en marzo do 1861, declarou que a Unión era indivisible. En contraste coa República Norteamericán —federación nacional de varios Estados libres— invocaremos a Unión de Repúblicas Soviéticas —organización estatal de varias nacionalidades independentes— para ver cómo en ambas se consideraba intanxible o "ser" nacional. N-efeito; a Constitución dos Sovies di no seu artigo 17: "Cada República federada (alí as Repúblicas son as Nacións) conserva o dereito de separarse libremente da URSS". Pois ben; o que á Hespaña lle falta en extensión territorial e en virxitude etnográfica, sóbralle en fondura hestórica, en variedade de sedimentos insobornables, en cristalización poliédrica do carácter; e, polo mesmo, non-os atopamos no caso das Américas. Se o territorio hispano estivese coberto por un soio povo non teríamos

por

Castela

máis problema que o da unión dos dous Estados en que está dividido, e, n-este caso, serviríanos a concepción norteamericán; pero, aparte do problema unionista que se plantea de seu ao vermos dividida a Península, existe o problema secesionista, planteado dentro do Estado hespañol pol-as nacionalidades asoballadas. Este problema — de Nacións e non de Estados— aseméllase ao da Rusia zarista e eisixe unha estrutura política baseada na libre federación das nacionalidades. Claro está que non somos partidarios do divorcio, porque quixéramos que o amor fose inquebrantable en toda unión; pero consideramos necesaria unha "lei de divorcio" para remediar, en parte, a posible desavenencia dos que se axuntan e dispóis resulta que non se aman. Da mesma maneira nós non somos separatistas; pero, en principio, queremos que as nacións teñan dereito a separarse do Estado a que pertencen, cando non sexan felices dentro d-él, pois endexamáis poden renunciar á súa soberanía. En resume: declarámonos partidarios de toda unión pactada, sempre que se garantice a soberanía das nacionalidades.

No caso de Hespaña non se trata de axuntar os anacos dunha nación rompida cando propugnamos por unha unión con Portugal, nin se trata de desmembrar a nación hespañola cando arelamos un réxime federal, posto que tal nación non existe. Do que se trata é de abolir os propósitos absorbentes de Castela e de declaralos fracasados, recoñecendo a existencia de varias Hespañas e dándolles a oportunidade de que se axunten para compriren coa súa unión o destino que á Península lle corresponde.

Tense dito moitas veces, sen escándalo, que todo bó hespañol é fatalmente rexionalista; pero a infusibilidade dos caracteres hespañoes é absoluta en algunhas rexións e relativa en outras. Todo depende dos grados que teña o carácter diferencial, en relación con Castela. Se unha rexión (nós decimos "rexión" como derivado de "rexir") conservou, dispóis de catro séculos, os atributos do seu antigo carácter e todos eles, xuntos, compoñen unha categoría natural tan respetable como a de Castela, entón é necesario que se cancele a violencia asimilista, inútilmente exercida sobor d-esa rexión. Imos, pois, a discurrir como galegos e como hespañoes; pero non como casteláns.

Galiza é unha auténtica nacionalidade. Tén un idioma propio, fillo do latín, irmán do castelán e pai do portugués, cultivado literariamente cando a língoa de Castela andaba a gatas; tén un territorio delimitado naturalmente, de formas doces e intranas duras, que foi unha illa de pedra cando Hespaña xacía no fondo dos mares formativos; tén problemas peculiares, de tan rara orixinalidade que sempre ficaron ao marxe das leis liberaes de Hespaña e das arripiantes preocupacións do mundo capita-

lista; tén unha cultura autóctona, manifestada en arte e sabiduría popular, tan insulares como foi a nosa Terra nos tempos xeolóxicos; tén predisposicións psicolóxicas que nos fixeron inasimilables á cultura e dereito de Castela, coma os bretóns na Franza e os escoceses na Inglaterra; tén, se quixéramos —que non queremos—, características diferenciaes de raza, pois somos predominantemente celtas. Galiza, pois, é unha nacionalidade hispana, tan respetable como Castela, e todolos seus atributos son igoalmente díños de respeto.

Non sendo posible negar a perduración dos atributos nacionaes de Galiza —xa ensaminados, un a un, no libro I— é doado estimar a súa soberanía natural, e esta xerarquía, anterior e superior ás formas políticas, non pode satisfacerse con atribucións precarias e restrinxidas, concedidas por gracia do Estado unitario, é de cir, polo inexistente Nacións hespañola, representada nas Cortes de Madrid; porque Castela, e as súas rexións satélites, son maoría no conxunto hespañol, e co seu peso manteñen o carácter subordinado dos demais "seres" nacionaes, producindo unha antinomia entre a democracia e o liberalismo (o problema das nacións é liberal). Non; a gracia do Estado soio enche as necesidades d-unha simple rexión, particularizada en algúns atributos da nacionalidade a que pertence. Así pois, o sistema de Estatutos autonómicos é inadecuado e até ofensivo para os cataláns, galegos e vascos. Galiza, como Cataluña e Euzcadi, é unha nación, e, por conseguinte, ten dereito a federarse con outros povos igoas a ela; e non recoñecerlle o dereito de autodefinición —inclusive para vivir con absoluta independencia— será sempre un acto tiránico e antiliberal. Agora ben; nós queremos ceder da nosa natural soberanía todo canto cedan as demais nacionalidades hespañolas, a fin de constituirmos un Estado rexido polo máis pura democracia (democracia fundada na liberdade), onde sexa imposible o privilexio e a servidume. Somos, pois, federalistas e arelamos para Hespaña unha estrutura axeitada ás súas realidades sensibles e non a teo-

rias estériles e contraproducentes, importadas de países eisóticos.

Do mesmo modo que non admitiríamos de grado a restauración de institucións anacrónicas —poño por caso, a Inquisición— tampouco apreciaríamos a persoalidade, simplemente hestórica, d-algúns antigos reinos de Hespaña, aos efectos de pactaren connosco, porque non todolos povos con propia hestoria alcanzan arestora a categoría de nacionalidades, e, polo tanto, eses povos non teñen dereito a federárense. Non negamos a xúrdia persoalidade d-algúns antigos reinos, poñamos por caso Aragón; pero é que, por incorporárense ao pensamento unificador, deixáronse asimilados por Castela e hoxe teñen menos atributos que Andalucía. Abondará con saber que en Hespaña soio se falan catro idiomas, vehículos d-outras tantas culturas, para que a Federación non escedese de catro membros: Castela, Cataluña, Euzcadi e Galiza.

Eliminado, por excesivo, o criterio rexionalista dos vellos federaes, esto non quer decir que nós deixáramos de defender a descentralización político-administrativa no grado e medida que as rexións necesitasen de liberdade para rexiren a súa vida privada e solucionar os seus peculiares asuntos. E defenderíamos o sistema autonomista, incluso a concesión de Estatutos, sen eisixir das rexións ningún plebiscito, ningunha proba da súa vontade de ser, pois abonda que sexan diferentes para que se lle dea existencia legal. Pero, eso sí, a ningunha simple rexión lle concederíamos o dereito a exercer o poder do Estado d-un modo independente, pois somentes a soberanía natural d-un povo ten dereito a esteriozarse en soberanía política. E velando pola integridade das nacionalidades non se lle pode outorgar ás súas rexións tamaña xerarquía.

Dispóis do devandito soio nos resta engadir que si os demócratas hespañoes nos considerasen separatistas non teríamos máis remedio que selo realmente; pero no entanto debemos defender a lexitimidade das nosas ideas, amostrándolle aos galegos apocados a estrela das nosas esperanzas.

O seu TRAXE

O seu SOMBREIRO

A sua CAMISA

A sua ROUPA INTERIOR

MERQUEOS EN:

CELTA

FEDERICO LACROZE 4086
UNHA CASA
ENTEIRAMENTE GALEGA

CASA DURAN

• SOMBREIROS

• CAMISAS

• BONETERIA

• PANTALOS

30 - Gral. Bosch - 30 U. T. 22-4405

AVELLANEDA (PIÑEYRO)

**Dépoas incanadas,
Pecari, formado guilón;
Pode optar o ferro,
Un corpo enfragado;
Máis as nobres idéas,
E gloriosos instintos...
Esce... non pode, non o
(duro ferro,
Má a morte, extinguido)
Eduardo RONDAE**

A Nosa Terra

(NUESTRA PATRIA)

CORREO ARGENTINO
Central B

FRANQUEO PAGADO

Concesión No. 2032

TARIFA REDUCIDA

Concesión No. 2727

Ano XXX

★ BÓs AIRES, DECEMBRO 1946

★

Redacción - Administración: Rúa BELGRANO 2186

★

Núm. 454

DO CANCIONEIRO DA NOSA LOITA

¡Probes Paxariños!

Unha Visita ao Fogar Galego Para Ancianos Festa de Navidade

★

por

RAMON REY BALTAR

★

I

Na cira sentados
n'un toro de pino,
á veira d'un hórreo
valdeiro de millo,
calados e tristes,
están dous miniños.

Entrambos non xuntan
dez anos, de fixo.
Ela a máis pequena,
buscando agarimo,
arrimas'ao peito
do seu irmanciño.

El pousa a cabeza
na d'ela, dorido,
e a man pol-o lombo
pásalle con mimo.

¡Da lástema velos
tan pequerrechíños!
De veras parecen
dous polos de xilgalo,
que estando coa tiña,
caeron do niño.
¡Da pena miralos!
¡Probes pazariños!

II

Silencio de morte,
de lugar maldito,
envólveos o mesmo
que sudario frío.

Nada vese en torno
dos dous anxeliños.
N'un vasto deserto
semellan perdidos.

Tan soio un machado,
cravado de fio
n'un pau que pra leña
estaban partindo,
quizáís olvidado,
quedóu com'un símbolo.

¡Poida ser qu'un día
érgase en castigo,
tullando sin dolo
gorxas d'asesiños!

¡Qué traxedia fonda
os seus ollos viron
pra que d'ese modo
estén abatidos!
¡Da medo pensalo!
¡Probes pazariños!

SUPERVIVENTES — Estampa de Castelao

III

Cheo d'escapulario
e de crucifixos,
unha madrugada
chegóu o feixismo.

Ao fronte ía un crego,
que, en nome de Cristo,
botaba respensas
coa pistola ao cinto.

Non quedóu n'aldea
nin un home vivo.
Rapazas e vellas
escarños sufriron.
Fogares enteiros
foron destruídos.
Nunca houbo no mundo
tanto salvaxismo.

¿Cómo se salvaron
os dous rapaciños?
¡Profundo misterio
do cego destiño!

¿Qué farán agora
sin pais nin abrigo?
¿Qué vai a ser d'eles?
¡Probes pazariños!

IV

Irán pol-as portas
pechadas dos ricos,
pidendo limosna,
coma dous santiños.

Dormirán nos montes,
dos homes fuzindo,
e acaso antr'os lobos
atopen asilo.

Pasarán os anos,
andarán camiños.
faceránse mozos,
mais no seu esprito
non habrá nunca
perdón nin olvido

Ha de ser pra eles
a vida un martirio.
A sanguenta imaxen
dos seus pais queridos
na mente grabada
terán de cotío.

¡Mala foi a fada
que lles dou cobixo!
¡Malpocados orfos!
¡Probes pazariños!

O domingo 22 reaizouse unha simpática i emotiva festa en Domselaar, na quinta do Fogar Galego para Ancianos. As sociedades de Moraña, Campo Lameiro, Portas e Pol orgaizaron unha excursión para levar aos vellos albergados na dita entidade unha lembranza do día que simboliza o amor humano, xunto co recordo da nosa terra.

Homes e mulleres, con empañadas, roscas, pan dulce e sidra, chegaron ao Fogar, pola mañanciña como en alegre romería, ao compás de tambor e gaita, enchendo de ledicia aos velliños que miraban con ollos turbados pol-as bágoas aquilo que lles parecía un conto dos que contaba a aboa na lareira.

A visión de Galiza, no meio do campo, antre eucaliptus e piños, soando os doces aires da gaita e os alalás que removían o máis fondo das entranas, era dunha realidade impresioante. Todo o mundo estaba emocionado e contento de presenciar un aito de tanta beleza e de tantas lembranzas que despertaba.

Despóis de recorrer as instalacións do Fogar e, con verdadeiro asomo, contemplar o eistenso campo que o rodeia, con centenarios albres que lle dan frescura e adorno, os visitantes escomenzaron a desempaquetar os ben provistos canastos, e pronto todas aquelas larpeiradas foron pasando ás andorgas insaciabeis, sen remilgos nen ceremoñas.

Os vellos eran servidos por todos a porfía. Eran os verdadeiros reis da festa. Pasmados polo inesperado xantar, atopábanse como nun mundo de ensóñe e quizáís para algúns deles a escea fora máis ilusoria que real.

Cando chegou a hora trascendente, a hora do pan dulce e da sidra, a hora que simboliza a comunión do día meirande da humanidade cristián, que lembra a comunión celebrada pol-os doce apóstolos, presididos polo que se ía a sacrificar por todos nós, nesse intre, na ialma de todolos presentes brotaba algo que se traducía por unha íntima e inmensa satisfacción, que asomaba aos ollos en forma de rocío de bágoas. O momento aquel tivo unha solemnidade que non se atopa en ningún tempo.

me anda amocando con peticións de difeireiro yeu xa estou farto de lle mandar poíallame esta cartiña:

“Querida muller, como iba escribindo, estou farto de tí, m... m... diña, m... m... diña, m...”. Agora, coma, Señor, Coma...
Recollidos en Valdeorras, por M. Folla).

(1) Variante que temos ouvido hai tempo:
—Bó, tan bó e un como o outro!

E a todo esto, como cousa de maxia, xurdeu a gaita meiga, repinicando no ar as suas notas ledas, que parecían traer os aromas e os cantos da nosa terra. Parexas de bailarins seguían o compás de muiñeiras e riveretnas, namentras os vellos asilados choraban e rían de contento, agradecendo aquelas doces lembranzas que lles viñan de tan lonxe.

O ex segredario da Federación de Sociedades Galegas, señor Xerardo Díaz, con emoción i elocuencia ofreceu aquel agasalho, que era limpo como unha mañán de primavera, desexando que no esprito dos vellos perdurara unha lembranza de amor e felicitando aos membros do Fogar Galego pol-a admirabel obra que estaban facendo en prol dos nosos desvalidos. Para remiñar, lanzou a ideia, que asegurou se levaría a cabo, de celebrar un día determinado de cada ano unha coleita antre total-as sociedades galegas e a coleditidade galega en xeral, cuio producto se destinará íntegro para axudar a esta grande obra, que será unha das máis nobres da nosa entusiasta coleditidade. O señor Díaz foi mui apraudido e felicitado.

No nome dos vellos asilados e da Comisión do Fogar, agradeceu o vicepresidente, Dr. Rey Baltar. Este entusiasta loitador galeguista, con verbas cheas de unción, fixo resaltar o aito que se celebraba, alabando ás sociedades orgaizadoras — Moraña, Campo Lameiro, Portas e Pol— polo seu patriotismo e o seu amor á humanidade, que con tanto acerto habían demostrado ao reaizar unha festa tan grande. Recordou esceas e paisaxes da nosa terra, que emocionaron aos velliños, que con ollos humedecidos escoitaban ao Dr. Rey Baltar. Pideu axuda a todolos galegos para que a obra que tan desinteresadamente se comenzou chegue a alcanzar o seu máisimo punto. Hai que albergar a moitos dos nosos irmáns, que non tiveron a sorte de trunfar na vida, e para eso necesitase a colaboración da coleditidade enteira. E unha obra de centos de miles de pesos, pero que, coste o que coste débese reaizar. Hai moitos galegos ricos e de corazón, i eles non escatimarán uns centavos para que unha empresa tan humanitaria se quede na metade do camiño. Recolleu a ideia, que calificou de mañífica, do Sr. Xerardo Díaz, e pregoulle que puxera toda a sua ialma na reaización dela. Unha salva de aprausos premiou o sentido discurso do doutor Rey Baltar, e con elo douse por finalizada a festa que tantos recordos e tantas esperanzas despertou no ánimo dos asistentes.

Contos de Barrosos

Unha vez iba un barroso pasando por unha ponte que estaba caíndo, levaba medo, e dixo ao pasar:

—Dios é bon e o demo non é malo!
Dios é bon e o demo non é malo!
Pra que Deus o protexese e o demo nono tentase. Pero así que terminou de pasalo, dixo:

—C... me nentrambos. (1).

Outra vez estaba outro barroso comendo unha cebola e unha codela de centeo e díxolle outro:

—Ei hom, como te coidas!
E contestoulle o da cebola:

—Eu coidar, coido, coido, pero os

cartos vanse que é un justo. Inda non fai sete días que cambiei un peso e agora xa teño soilo catro posetas, dous en realiños e outros poucos cartos mais.

Outra vez eran cinco barroso que iban xantar e querían gastar pouco, agás un que era mais espréndido, pero non prevaleceu a sua opinión e pidiron cuatro sardiñas pr'os cinco. Entón o espréndido, que era o mais listo, ao repartilas, dixo:

—Cinco barroso, catro sardiñas, tocamos a duas, e eu vou co-as miñas.

E colleu as duas millores, deixándolle aos outros catro duas somentes.

Outro barroso quíxolle escribir a muller, e como non sabia, foise ond'o seu amo e ditoulle a carta, indicándolle cando iba poñer puntos e comas. O amo por rirse d'él, onde lle mandou poñer punto, coma, púxoos con todas as letras.

Contestáronlle da casa indicándolle que tivese coitado co-a persoa que lle escribía as cartas, pois ríanse d'él, e entón, él pra se vengar, volveu ond'o amo e díxolle:

—Señor amo, a miña muller sempre